

NOV PROTIDELAVSKI ZAKON SE PRIPRAVLJA.

SENATOR POINDEXTER JE OČE NOVE PROTIDELAVSKE PREDLOGE.

Takega protidelavskega zakona ne posna zgodovina do danes.

Washington, D. C. (Federated Press). — Štirideset let je bilo pa \$50,000 denarne globe, ali pa obe kazni bodo prisodili tistemu, ki spodbuja k "nepostavnemu" poškodovanju javne ali privatne lastnine s splošnega principa ali pa iz posebnih razlogov.

To je jedro Poindexterjeve zakonske predloge, s katero "hoče varovati lastnino, procese in agencije vlade Združenih držav pred anarhijo in boljševizmom."

Čitajte jo skoz in se spomnite na odredbo najvišjega sodišča v Duplexovi zadevi, in tedaj boste realizirali, da take protidelavske predloge še niso predlagali noboli zagrizeni nasprotniki strokovno organiziranega delavstva v tej deželi. Ta predloga spada v celotno silko represije, v kateri tvorijo elemente železniške korporacije, United States Steel korporacija in stara garda republikanških politikarjev.

Po Duplexovem odloku so na pr. člani Brstovčine kurjačev in lokomotivnih spremljevalcev v Montani izvršili nepostavni čin v Združenih državah, če so odklonili delo v drugi državi na železnici, katere je združena s železniškimi, ki vodijo v Montano, da take pomagajo članom svoje lastne organizacije v stavki. Četudi so bili v Montani, ker se spopadajo s tujimi delavci, tedaj so napravili škodo na lastnini. Po odloku najvišjega sodišča je to nepostavno uničenje lastnine.

"Vsaka oseba," pravi protidelavska predloga, "ki z besedo, pisavo, tiskom, razkazovanjem, ali razširjenjem pisane ali tiskane besede ali podobami prigovarja, uni, spodbuja, pomaga, ščuva, podpira ali svetuje nepostavno poškodovanje ali uničenje privatne ali javne lastnine, ali nepostavno poškodovanje katere osebe ali nepostavno uničenje človeškega življenja radi splošnega principa ali zaradi posebnih razlogov, če se kot orodje dotika političnih, industrijskih, socialnih ali gospodarskih razmer ali iz katerega drugega namena, je kriva hudodelstva in naj se kaznuje z ne več kot štirideset let ječe in ne več kot \$50,000 denarne globe, ali pa z obojnim z ječo in denarno globo."

Le dobro čitajte frazo — če se kot orodje dotika političnih, industrijskih, socialnih ali gospodarskih razmer.

J. B. Davis, legislativni zastopnik organizacije kotlarskih delavcev, je naglašal, da je očitno dokazano, da ima Pindexter v mislih poslati štrajkarje v ječo ob časih velike gonje za uničenje delavskih strokovnih organizacij, v katerih je organiziranih okoli pet milijonov delavcev. Po njegovem mnenju so organizirane kapitalistične sile pripravljene za zadnji udarec.

Tretja sekcija te predloge se glasi, da je vsako društvo ali organizacija, ki hoče napraviti spremembe v vladi, in socialnih, industrijskih ali gospodarskih razmerih, z nasiljem, protipostavna organizacija. Da postane organizacija nepostavna, je zadostuje, če uči ali zagovarja mislije, grožnje, fizično poškodovanje oseb ali lastnine. Odborniki, katerim je man namen organizacije, pa zapadejo kazni do deset let ječe ali pa trideset tisoč dolarjev denarne globe. Lastniki dvoran ali poslopij, v katerih zbirajo take organizacije, so tudi podvrženi kazni.

Konec te predloge se pa glasi, da se vsaka oseba, ki direktno ali indirektno podpira ali povzroča strd druge osebe po prepovedanem činu v tej postavi, se kaznuje s smrtjo. Sodišče torej ne

VOLILNA KAMPANJA NA REKI ZAKLJUČENA S ŠTIRIMI BOMBAMI.

Reka, 24. apr. — Danes se vrše volitve na Reki. Volilna kampanja je bila večeraj zaključena s krvavimi boji. Štiri bombe so padle in ranjenih je bilo več oseb. Glavni boj se vrši med avtonomističnimi frakcijami. Jugoslovani in socialisti nimajo kandidatur.

PROFITARSTVO PO-DAJA BUJNE SLIKE.

DELAVSKA DRUŽINA SE JE NASELILA V MOČVIRJU.

Družba proti trpinčenju otrok je starišem na to pobrala otroka.

New York, N. Y. — Profitarstvo podaja o današnji človeški družbi res tako krasne slike o krščanski ljubezni do svojega bližnjika, da zaslužio, da se uvečevijo in ostanje ohranjene poznajim rodovom, da bodo vedeli, kakšno oderuštvo se je uganjalo v času, o katerem so nekateri s ponosom izjavljali, da je doba krščanske civilizacije.

Pri Mount Vernonu, N. Y., manj kot pet in štirideset minut vožnje od Broadwayja, je žabja mlaka prav tik močvirja. Antonio Mango, seveda oženjen in oče sedem otrok, ki hočejo vsaki dan jesti, je plačeval stanarino, ki so jo naganjali hišni posetniki navzgor, dokler jo je mogel plačevati. Ko ni mogel več plačevati stanarine, se je napotil k svoji prijateljici, ki je žila v cunjanih in starini. Od nje je dobil štiri kotle za kretje sob z vročo vodo. Dal je prav malo zanj. Počasi je privlekel enega za drugim do žabje mlake. Odmiril je štrikot, dolg dvajset fevlfjev in širok trinajst fevlfjev. Na vsakem vogalu je postavil po en kotel, vse je pa zvezal z lesenim ogradjem. Ko je bilo ogradjeno postavljeno, je nabil nanj star hnočlej in plavajoča "kuča" je bila postavljena. Bati se mu ni bilo treba, da utone, kajti kotli so bili dobri in držali "kučo" nad vodo. V tej "kuči" se je naselil s svojo družino, ženo in sedmimi otroci.

Zunaj na suhem je Antonio postavil peč, žena je skuhalo večerjo in po večerji so šli k počitku.

Ali ojoj, drugi dan je mogoče mestni zdravstveni svet, mogoče Družba proti trpinčenju otrok ali katere druga avtoritativna ali krščanska organizacija isvedela o družini, ki se je po načinu prazgodovinskih prebivalcev naselila na mlaki. Prišli so po otroke in nastanili so štiri otroke pri S. P. C. C. v Yonkersu, žena s najmlajšim otrokom je pa odšla k neki prijateljici. Kasneje so družino nastanili v nekem hlevu začasno. Družina pričakuje, da se zopet naseli v "kuči" nad žabje mlako, ko jo oče in njegov starejši sin malo popravita.

Antonio je radovednim častnikarskim poročevalcem povedal: "Stanarina je leza navzgor. Zgradili smo šupo. Zedaj so pa nas prisilili, da smo jo zapustili."

Njegova soproga je pa segla vmes: "Imeli smo tako fin svefi zrak," in je vdičila: "Nak, takega svežega zraka nismo imeli v mestu."

In oglašil se je eden dečkov in pristavil: "In žabe so tako lepo regljale, da je bilo veselje poslušati."

"Ah, pa vijolice so rastle, kjer so bila suha tla. Nabrala sem šo-

(Dalje na 2. strani.)

bo imelo nobene izbire, ampak izreči bo moralo smrtno kazen.

Odborniki delavskih strokovnih organizacij vprašujejo, če Poindexter pričakuje še eno razsodbo najvišjega sodišča, ki bo služila kot razkritje za sprejem postav.

KROJAŠKI DELAVCI SO SE VEDNO NEUPOGLJIVI

IZPOR TRAJA ŠE DVA IN DVAJSETI TEDEN.

Za drugi milijon dolarjev je že nabranih \$200,000.

New York, N. Y. — Krojaški delavci so zdaj še ravno tako solidarni, kot so bili prvi dan izpore. Vrste podjetnikov se krhajo, kajti več ko hpolovica izprti krojaških delavcev se je že vrnilo na delo, ker so nekateri podjetniki zapustili podjetniške vrste in so podpisali pogodbo.

Po izjavi Joseph Schlosberga je zdaj pogodba uveljavljena v 450 delavnicah.

Za izprte delavce postaja položaj vedno bolj ugoden, poslabšuje se pa za trmoglave podjetnike, ki hočejo za vsako ceno porušiti delavske strokovne organizacije.

Prvi milijon dolarjev v podpori sklad je bil že zdavnej nabran, na drugi milijon je pa že nabranih dve sto tisoč dolarjev. Ves ta denar so darovali krojaški delavci, ki delajo. To prispevanje v podpori sklad govori jasno kot beli dan o trdni solidarnosti, s katero so prežeti krojaški delavci. Med delavci, med katerimi je tako razširjena delavska solidarnost, ni prostora za o-mahljivec in stokavce, ampak taki delavci so bojevnikji vsi od prvega do zadnjega. Vsak pomaga po svoje, da ispor tovariljev konča s porazom za podjetnike.

Podjetniki, ki hočejo za vsako ceno zmagati v tem boju, se mogoče prepričajo, da butanje s glavo ob zid ne pomeni drugega, kot da si tisti glavo razbije, ki buta z njo ob zid, ko spoznajo, da je nemogoče poraziti delavcev, ki so res solidarni.

ZLOČINSKA MALOMARNOST.

Bonndbrook, N. Y. — Strupeni plin je zadušil v tukajšnjem mestu eno osebo, štiri so pa omedlele. Plin je uhal iz pokvarjene gasilnega nabiralnika, ki je lastnina velike kemične kompanije v tem mestu.

Smrtno je ponesrečil delavec Earl Fillman. Spiljo v nabiralniko je zamaknil komitar Harold Saunders. Na obrazu je imel seveda plinško masko.

Ko so prebivalci izvedeli, da uhaja strupeni plin, so bežali iz mesta. Tovarne, v katerih izdelujejo strupeni vojni plin, bi sploh ne smele biti blizo človeških bivališč.

VČASI TUDI SODNIKI POVE- JO REBNIČO.

Chicago, Ill. — Sodnik Jesse Baldwin je izjavil, da so vojne poroke velika zmeta. Sodnik ima namreč opraviti z razporokami. Imel je torej priliko spoznati, kako drže poroke, ki so bile sklenjene v vojnem času. Sodnik je o teh porokah dejal, da dokazi govore, da je večina žen v vojnem času stopila v zakon iz patriotičnih motivov, zaradi denarja, ker so upale, da dobe vojakovo zavarovalnino, ali ker so bile zaljubljene v uniformo svojega soproga.

IZ URADA SLOVANSKE DELAVSKE PODPORNE ZVEZE.

Na vse mogoče načine sem deloval, da bi se združenje izvršilo pred časom naše konvencije, da nas pa sem prejel poročilo od predsednika združenega odbora, da se ni rešeno vse delo, kar se tiče združenja. Iz navedenega razloga se mora potegniti vrsta redna konvencija naše organizacije in sicer prvi ponedeljek v mesecu maju v Johnstownu, Pa.

Opozorjam vse delegate, da so ob času na mestu!

Bratski pozdrav.
John Proctor,
gl. predsednik.

DELAVCI V ITALIJI GROZIJO Z VOLILNIM BOJKOTOM PROTI TERORJU.

Milan, Italija, 24. — Glavni odbori Splošne delavske zveze, socialistične stranke in socialističnih občin so večeraj obvestili ministrskega predsednika Giolittija, da bodo delavci bojkotirali volitve, ako vlada ne nastopi proti fašistom. — Večeraj je bilo več fašistov ubitih v bojih s komunisti pri Mancenzi. Fašistični napad na tiskarno "Avantija" v Rimu je bil tudi odbit.

ENTENTA ČAKA NA PREDLOGE IZ BERLINA.

Nemčije je poslala novo noto Ameriki; konflikt v nemškem parlamentu.

BRIAND JE PREDLOŽIL ANGLIJI NAČRT INVAZIJE.

Berlin, 25. apr. — Iz zanesljivega parlamentarnega vira se je izvedelo, da je Nemčija ponudila svetni potom Washingtona petdeset milijard zlatih mark reparacij, ki se izplačajo v dobi 42 let.

Lympne, Anglija, 24. apr. — Večeraj sta tu konferirala Lloyd George in Briand glede nemških reparacij. Kolikor je znano, je Lloyd George zagotovil Brianda, da se bo Anglija držala dogovora, ki je bil sklenjen med zavezniki v Parizu v zadnjem januarju s osirom na reparacijski dolg Nemčije. George je jezen na Nemčijo, ker se je obrnila na Ameriko za razsodišče, na drugi strani pa se ne bi rad, da Francija okupira nemški Ruhr. Valed tega je Lloyd George sklenil, da počaka na predloge Nemčije, ki pridejo v roke entente potom ameriške vlade. Predlogi inajo priti danes ali jutri iz Washingtona, kamor so bili poslani iz Berlina v soboto jutraj.

Briand je predložil Lloyd Georgeu načrt za provizorično aneksijske dela westfalske z dolino Ruhr vred, ako Nemčija ne plača zahtevane vaote do 1. maja. Načrt se glasi, da Francija organizira "ekonomsko upravo" za zaselenem ozemlju, katere bo pobirala davke, naložene na nemške industrije in izvoz premoga, ter jih izročala komisiji za sklad reparacij.

Poroča se, da je Lloyd George opozoril Brianda, da ne bo mogel odobriti okupacije Ruhr, kajti angleški kapitalisti silno nasprotujejo temu.

Berlin, 24. apr. — Nemška vlada je večeraj poslala drugo noto Združenim državam. Nota še ni znana, gotovo pa je, da se je vlada odzvala sugestijam Hughesa in poslala svoje predloge glede reparacij, ki naj bi položili temelj novim pogajanjem.

Vlada je naletela na hud odpor v nemškem parlamentu, ker je na svojo pest prosila Ameriko za pomoč pri odpravi. Ves dan večeraj so grmeli ostru napadi na Fehrenbacha in Simonsa v zbornici zaradi "blamaže", ki sta jo ta dva povzročila Nemčiji zaradi apela na Washington. Vlada je vsled tega na slabih nogah in mogoče pade še te dni. Ker imajo večinski socialisti z ostalimi strankami levičec brez malega večino, imajo moč, da lahko strmoglavijo vlado vsak čas.

Pariz, 23. apr. — Ameriška nota glede reparacij, naslovljena na Nemčijo, je korenito izpremenila politični položaj v taboru zaveznikov v zadnjih štirindvajsetih urah. Položaj je danes tak, da se lahko reče, da je Amerika preprosto francosko invazijo ruhrske doline. Invazije najbrž ne bo. Izjava ameriškega predsednika, da sprejme nove odškodninske pogoje Nemčije in jih predloži ententi v pretres, je zelo poparila Brianda in druge francoske militariste, ki še nekaj te-

(Dalje na 2. strani.)

Glas delavstva proti novi vojni.

Angleški in francoski delavci protestirajo proti nameravani invaziji Nemčije in aneksiji Ruhrja in Westfalske. Delavci Anglije zahtevajo, da naj nevtrano razsodišče reši vprašanje reparacij. Francoski komunisti pozivajo ljudstvo, da se upre mobilizaciji.

London, 24. apr. — Parlamentni odsek kongresa strokovnih unij in delavske stranke je izdal manifest, ki vsebuje oster protest proti nameravani francoski okupaciji premogovnega polja v Ruhrju na Nemškem. Manifest zahteva, da se vprašanje nemške odškodnine reši potom nevtralnega razsodišča ali nepristranskega sodišča; upniki sami nimajo pravice reševati tega vprašanja.

"Nameravano prisiljenje Nemčije, ki je moralno obnovitev vojne, ne bo rešilo odškodninskega problema, pač pa povečalo budo delavcev v centralni Evropi, zadržalo ekonomsko rekonstrukcijo in poslabšalo našo lastno industrijsko krizo," se glasi manifest.

Pariz, 24. apr. — Odbor komunistične stranke je dal nabiti po vsem Parizu plakate, ki naznajo, da je reparacijski problem problem razredov in da ententa nima pravice zahtevati zlato nemškega ljudstva, ker nemško ljudstvo ni odgovorno za vojno. Plakati pozivajo Francoze, da na prezo mobilizacijsko naredbo francoske vlade.

Pariz, 24. apr. — Francoski socialisti so opozorili ljudstvo na možnost nove vojne, ako se vladi gearči, da mobilizira dva letnika in napade Nemčijo prihodnji teden. Socialistični in komunistični listi ostro napadajo vlado valed mobilizacijske naredbe.

Daniel Renault piše v "L'International" sledeče: "Ako Briand mobilizira francoske čete 1. maja, tedaj pride konec polovičnega mira doma in v inozemstvu. Njegovi šandardi pa niso edini, na katere se lahko zanaša. Še so med nami čete brez glava in duha, ki jih lahko suže kamor hoče. Na delo, sodrugi!"

Ni manj ne nasprotujejo francoski socialisti in komunisti pripravam za obhajanje stoletnice Napoleoneve smrti, ki bo 5. maja. Delavci vidijo v teh ceremonijah proslavljanje imperalizma, monarhizma in militarizma. Socialistični poslanec Herriot, bivši župan v Lyonsu, je obtožil vlado, da hoče izkoristiti Napoleonovo stoletnico za propagando proti delavstvu.

PAPIRNI TRUST JE ZA ŠTIRIKRAT POMNOŽIL SVOJ PROFIT.

Delavcem pa hoče utrgati mesdo.

Albany, N. Y. — Podjetniki, ki lastujejo papirnice, so naznanili, da znižajo delavcem mesdo za trideset odstotkov. Odborniki strokovne organizacije so vprašali znižanja mesde predložili članstvu na splošno glasovanje, kor so podjetniki po stari metodi obtožili odbornike, da so le oni proti znižanju mesde, delavci pa niso. Splošno glasovanje je končano in delavci so skoraj soglasno odklonili znižanje mesde.

Nova pogodba ima stoniti v veljavo s prvim majem. Podjetniki so nedavno obdržali svojo konvencijo, na kateri so izrekli, da upajo, da razbijejo delavsko strokovno organizacijo, na kar znižajo delavsko mesdo in uvedejo podjetniško diktaturo v papirnicah.

Papirni trust je napravil lani štirikrat toliko profita kot v prejšnjem letu. Zdi se, da gospodarstvo tak profit še ne zadostuje in zaradi tega žele znižati mesdo delavcem.

Zadnji petek je umrlo v Chicagu osemnajst oseb za plučnico.

BRITSKI RUDARJI PODPRILI HODGESA.

Radikalna manjšina, ki je zahtevala njegov odstop, je bila poražena; obdobja nezvestih.

PREMOG IZ AMERIKE.

London, 24. apr. — Približno 300 delegatov rudarskih unij iz vseh premogovnih okolišev na Angleškem se je sešlo v Londonu v konferenci, ki je bila sklicana za petek in preložena na večeraj. V petek je Frank Hodges, tajnik rudarske federacije, podal svoje poročilo o dogodkih zadnjega tedna. Poročilo je bilo sprejeto in konferenca je izrekla Hodgesu zaupnico za njegovo delo. Manjšina delegatov je obsojala Hodgesovo vodstvo, zlasti pa njegov govor v parlamentu dne 14. aprila, ki je povzročil spor v trovezki. Manjšina je zahtevala, da Hodges odloži tajništvo, toda bila je poražena.

Sprejeta je bila tudi resolucija, ki obsoja eksekutivi železničarjev in transportnih delavcev, ker sta sprejela simpatično stavko. Ta resolucija je bila sprejeta soglasno. Nato je prišlo vabilo Lloyda Georgea na novo konferenco s lastniki rudnikov. Konferenca je sprejela vabilo in odložila nadaljevanje seje na večeraj.

London, 24. apr. — Parobrodna družba White Star Line nadaljuje svojo preoatlantsko plostvo s ameriškim premogom. Tako javljajo voditelji družbe, ki pravijo, da so dobili več parnikov premog iz Amerike in nekaj iz Nemčije.

MILOSTNO, MILOSTNO SE POSTOPA S ŠLEPARJI.

New York, N. Y. — V oktobru je oglašala korporacija Park & Tilford, da ima preparat, poznan pod imenom "Anelus Skin Food", lastnost, da ubel in napravi kožo lepo, ker vsebuje limonin sok. Neki lokalni trgovec je obtožil tvrdko, da je oglas nezvest. Trdka se je morala zgovarjati na sodišču in priznala je svojo krivdo. Kaznovana je bila na pet in dvajset dolarjev denarne globe.

Korporacija bo lahko prebela to denarno globo.

BANDITJE SO PRIDNO NA DELU.

Chicago, Ill. — Dva banditje sta oropala Leroy Presenta za \$235,000 diamantov. Rop je bil izvršen v pisarniških prostorih Julius J. Raingolda.

South Bend, Ind. — Avtobanditje so oplenili banko v Seottu, Mich., za dva tisoč dolarjev.

Buffalo, N. Y. — V klubovih prostorih je bilo navzočih pet in sedemdeset šoferjev, ko so vstopili štirje banditje. Šoferji so se morali postaviti v vrsto ob zidu, na kar so jim roparji preiskali žepo. Pohrali so jim pet tisoč dolarjev.

VEREME.

Chicago in okolice: V torek oblačno in hladno, Severozapadni vetrovi. Temperatura v sadnjih 24. urah: najvišja 81, najnižja 60.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglasu n. pr. (March 31st) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem počela naročnina. Pomnilo je pravilno, da se vam ne ustavi list.

ČE SE STRUNA NA LOKU PREVEČ NAPENJA, RADA POČI...

V New Yorku je Wall Street, v katerem so nastanjeni najbolj goreči malikovalci denarne močje. Torej ni nič presenetljivega, če se je osnovala kampanja proti delavskim interesom v New Yorku in da je to kampanjo prav dobro občutiti tudi v newyorški legislaturi.

Še preden je pričela kampanja proti strokovno organiziranemu delavstvu in za uničenje delavskih strokovnih organizacij, je ta boj pričel že v legislaturi.

Legislatura je izključila socialistične poslance. Razpisane so bile nove volitve in socialistični poslanci so bili zopet izvoljeni, a tudi izključeni. Prišlo so nove volitve v jeseni in izvoljeni so bili zopet socialistični poslanci. Nova legislatura ni aker izključila vseh socialističnih poslancev, ampak izključila je dva.

V legislaturi imajo večino republikanci ali pripadniki republikanske stranke. Takoj ob pričetku gonje so se oglašili republikanci kot Hughes, Rooseveltov sin in drugi, ki malo dalj vidijo, kot mali grafitarski politični bovi, in rekli so, da taka gonja ne more prinesiti nič dobrega, in pričeli so svariti proti takim sredstvom. Ali mali grafitarski politični bovi se niso ozirali na tako svarilo, ampak so pijani zmage nadaljevali gonjo, računajoč, da ljudstvo kmalu vse pozabi. Ostalo ni le pri izključitvi socialističnih poslancev, ampak gospodje zakonodajci so zdaj pozgaili predložene delavske zakone, ker se ni bilo bati socialistične opozicije, in sprejeli so tudi protidelavske postave.

Poleg te ofenzive v legislaturi je pričela ofenziva privatnih bizniških interesov tudi zunaj zakonodajne zbornice. Z bobnečimi frazami je pričela kampanja za odprto delavnico ali uničenje delavskih strokovnih organizacij. Ponekod so bili delavci izprti, ker se niso hoteli ukloniti podjetniški diktaturi, drugje so pa delavci iz ravno istega vzroka zastavkali. Podjetniki so se pričeli obračati na sodišča za sodnijske prepovedi, ki prepovedujejo delavcem razpostavljati stavkovne straže, in te sodnijske prepovedi so v mnogih slučajih tudi dobili. Nekateri podjetniki so bili pa celo tako nešramni, da so vložili odškodninske tožbe proti delavskim organizacijam, dasiravno so sami izprli delavce; drugi so pa sopen tožili za razpust delavskih strokovnih organizacij. Osnovala se je celo podjetniška organizacija, ki ima namen vlagati tožbe za odškodnino proti delavskim organizacijam, če so člani teh organizacij zastavkali.

Taka gonja je morala roditi odpor od strani delavcev. Morala je delavce privedi do spoznanja, če ne nastopijo složno proti tej gonji, da bodo poraženi. To je povzročilo, da se je sklicala konferenca vsega strokovno organiziranega delavstva v državi v Albany, na katero niso poslane delegate te tiste strokovne organizacije, ki so združene v Ameriški delavski federaciji, ampak tudi strokovne organizacije zunaj nje. Kar niso mogli izvesti napredni elementi v delavskih strokovnih organizacijah, je povzročila gonja podreptikov malikovalcev denarne močje in privatnih bizniških interesov.

V Albanyju vidimo prvokrat zbrane zastopnike vseh strokovnih organizacij na skupnem posvetovanju, ne da bi se prepirali med seboj, katera strokovna organizacija je bolj napredna ali nazadnjaška, ampak da se dogovore o načinu boja proti združenemu delavskemu sovražniku in sredstvih, ki so potrebna, da bo kampanja imela tudi uspeh.

Zaključki te konference so važni, ne toliko zaradi tega, ker so delavski zastopniki sklenili, da posežejo delavci v volilni boj, ampak zaradi tega, ker se najprvo podvzame kampanja za poduk ljudstva. Če ni ljudstvo podučeno, ne ve, zakaj gre, in ker je masa, dokler ni podučena, vedno reakcionarna, ako se skuša zadnji trenutek pred volitvami nanjo napraviti pritisk, da voli za svoje interese. S shodi in razširjenjem podučne literature je treba pričeti že zdaj, tako da je masa podučena, še preden napočijo zadnji dnevi volilnega boja. Tudi ta kampanja mogoče ne prinese v prvem letu tako velikega uspeha, kot ga nekateri pričakujejo, ampak uspeh bo tukaj. Mesto sto tisoč delavcev bo znalo pravilno rabiti volilni listek dve sto tisoč ali pa pol milijona. In kadar število zavednih

volilcev v eni državi tako naraste, bodo podpornikom malikovalcev denarne močje prešle vse skomine za izključevanje poslancev in sodnikom za izdajanje sodnijskih prepovedi proti štrajkajočim delavcem.

Demonstracija za osvoboditev političnih jetnikov.

Washington, D. C. — (P. H. News, Fed. Press). — Dne 13. aprila se je vrtila v Washingtonu, D. C. velika demonstracija za osvoboditev vseh političnih jetnikov, in nad štiri milijone ameriških delavcev in prijateljev svoboda so speli na predsednika Hardinga po svojih zastopnikih ali pa z peteljami, da naj podeli splošno amnestijo vsem političnim jetnikom v Zdr. državah. Dne 13. aprila je bilo ravno, dve leti, odkar je Deba v ječi. Program te celodnevne demonstracije je bil sledeči: Petičje, katero je podpisalo 300.000 ameriških državljanov so so priselili v avtomobilu v kongresno palačo; odbor odvratnikov in humanitarcev je spisal povelje predsedniku Hardinga v njegovi palači in osebno apeliral za osvoboditev političnih jetnikov; posodbi občini so tudi obiskali predsednika pravdnika Daughertyja, podpredsednika Coolidgeja, senatnega predsednika in predsednika kongresne skupščine kongresnika Filletta; zvečer se je na vrtil velik ljudski shod, katerega so se udeležili zastopniki več kot tisoč milijonov delavcev.

Ob desetih uri je predsednik Harding sprejel deputacijo, v kateri so bili Morris Hilquit, dr. Norman Thomas, Jackson H. Burton in Albert De Silver. Drugi so dejali, da so nagovorili predsednika in ga opozorili na drastično odredbo in politično perverzno v Zdr. državah za časa vojne, ko kor tudi se po vojni, Hilquit je opomnil predsednika, da sta predsednika Lincoln in Johnson odredila splošno amnestijo takoj po končani vojni in osvobodila tveče obojere spola, ki so nasprotovali vojni za časa državljanske vojne. Boleton, odgovoril za Ameriško delavstvo, da se demokracija ne sme povzročiti, da se ni silita v zgodovinski političnih preganjanj, da bi bil kdo izgovoran s tako dolгим asporom kot je to slučaj sedaj v Ameriki, da one, ki so samo izrazili svoje mnenje. Dr. Thomas je opomnil predsednika, da so že vse vlade v Evropi podelile splošno amnestijo in sicer takoj, ko je končala bojevanja. Albert De Silver je posebno poudarjal predsednika članov organizacije "Industrial Workers of the World", katerih metanje v ječo ni bilo varok take zarote proti vladi, ampak radi njene agitacije za delavsko solidarnost, katero so vodili še veliko let pred vojno in sicer zakonitim potom. Predsednik je nato vprašal ali so člani organizacije I. W. W. tudi vsteli med temi sto in petdesetimi političnimi jetniki, za katere prosijo pomilostjenja, in je bil kot se je, opazilo presenečen, ko je slišal, da so.

Predsednik je bil zelo vesel, ko je opazil med drugimi člani te deputacije tudi dr. Norman Thomasa, ki je bil pred nekaj leti član uredniške lista "The Marion Star" in mu je segel v roke in ga kratko nazval "Norman" ter mu rekel, da bo ga Harding zelo vesel, ako jo obišče. Ko je nek delegat smehljalje omenil, da je Thomas sedaj član socialistične stranke je predsednik Harding odgovoril, da je tudi socialistični dobrodošel v Beli hiši. Ko je dr. Thomas zakovarjal boljšinske kaznjence je med drugim rekel: "Gotov sem, a predsednik, da Vi popolnoma sodelujete z namo, da je najvažnejši del naše svobode ako imamo popolno svobodo govora in izražanja našega mišljenja, in sedaj ko je vojna končana, je naša želja, da se zopet povrnemo k našim tradicionalnim svobodomislom. Prepričan sem, da je fundamentalna protokcija, katero more kaka država imeti, je varnost, ki pride od ljudstva, ki ve, da lahko izraža prosto svoje mišljenje."

Smisel odgovora, katerega je dal predsednik Harding tej deputaciji je, da ne soglašajo z mnenjem Wilsona "da v Ameriki ni političnih jetnikov" in tudi ni ponavljal one fraze, "da je splošna amnestija nemogoča". Zavrtili so je deputaciji za obisk in rekel, da je sili sedanje administracije zadovoljiti vse sloje in da je sle-

herni dobrodošel, kdor si hoče iskati pravice ali pa predložiti kake pristombe. Konec govora je rekel, "da je splošna amnestija nemogoča, dokler ni formalno preskušeno mirovno stanje."

Deputacije so mnenja, da predsednik ni izjavil nič definitivnega, toda iz njegovega odgovora je spoznati, da priznava, da so politični kaznjenci, katerih zadeva se mora specialno razmotrivati. Nadalje je tudi dal spoznati, da se je dosedaj uvaževalo samo posamezne jetnike, da bo v bodoče gotovo sledila splošna amnestija.

Ko je deputacija zapustila Belo hišo so jo takoj obdali radovedni častniki in fotografi. Deputacija se je nato podala k generalnemu državnemu pravdniku. Deputaciji so se pridružili še naslednji: Otto Christensen, zagovornik I. W. W., Samuel W. Castleton iz Atlante, stotnik Swineburne Hale iz New Yorka in bivši državni distriktni pravdnik in Frances Fisher Kane iz Philadelphije. Deputacija je apelirala na državnega pravdnika, naj deluje nato, da bodo politični jetniki osvobodeni. Med drugim je Castleton izjavil še sledeče: "Jetniki, za katere prosimo osvoboditve niso nameravali storiti ničesar, s čemur bi nasprotovali vojni. Bil so udkritičarji in najbolj pri sreji jim je bilo blagostanje njih domovine. Večina teh jetnikov so smatrali to vojno za gospodarsko in so bili trdno prepričani, da so izrazili samo njih mišljenje, kaj mislijo o tej vojni. Dobro je, ako se spomnimo, da je Daniel Webster javno in odločno nasprotoval vsaki vojni, in da je za časa zadnje Mehikanske vojne Charles Sumner, James Russell Lowell in Abraham Lincoln v časopisih ostro obsodili napoved vojne. In ti slavni sinovi Amerike, ako bi jih sodili v sodnijski vojni, bi bili jetniški tovarši Eugen V. Dehsa.

Na vprašanje generalnega državnega pravdnika Daughertyja, ali se delegati ne strinjajo, da so bili jetniški krivi po zakonu, je Morris Hilquit odgovoril, da namen deputacije ni sedaj o tem razpravljati ali so krivi ali ne, ampak o zakonu, po katerem je bil slojin izraziti svoje mnenje. (Konec prihodnjije).

Delavske in farmerske razmere v Mehiki.

Pše Louis Šnidarič.

V sednjih par mesecih je dospelo v Mehiko na tisoče evropskih delavcev vseh narodnosti, kot Nemcev, Madžarov, Čehov, in drugih.

Kar se tiče dela v Mehiki je sploh nemogoče pripraviti Slovenecem in Hrvatom, ker navadnih delavci sploh ne morejo kompetirati z domačini.

Ohrepanova vlada je ustanovila še precejno število vojaških farmerskih kolonij in je večina prejšnjih rebelov moralo priti za plug. Na farme se je naselilo tudi precejšnje število Nemcev in Italijanov, in vlada gre vsem zelo na roke posebno če inozemcem, kateri imajo namen naseliti se na farme in obdelovati zemljo, katero pa seveda morajo kupiti.

Glavni namen vlade je kolonizirati ali naseliti Mehiko z tuji poljedelci, katerim plača polovico vseh stroškov kakor hitro stopijo na mehiškansko zemljo do elija, kjer mislijo kupiti svet; poleg tega plača tudi polovico stroškov za prevoz pohištva, živali in drugega orodja in je pripravljeno preseliti potrebno poljako orodje po zelo nizkih cenah in katero se lahko odplačuje na obroke. V sednjem času se je naselilo precejšnje število Amerikancev in Nemcev, ki so prodali svoje domovine v Zdr. državah in so kupili tukaj farme.

V Mehiki so naseljene vse narodnosti, Slovencev in Hrvatov pa je dosedaj naselilo zelo malo. Jas bi želel, da bi se tudi Slovenci pričeli naseljevati na tukajšnje farme. Mehika je v poljedelakem smislu zelo zastala država in tudi zanemarjena. Poljedelci rabijo v veliki večini še zelo primitivna poljedelška orodja, kot n. pr. leseni plug. Zemlja je pa po naravi zelo bogata in še neizpra-

na in podnebje zelo ugodno za poljedelstvo. Dobi se še lahko svet po zelo nizki ceni, ako se jo kupi od pravih oseb. Gotovo, da so zemljiški prekupovalci tudi že položili svoje prste na zemljišča in jih prodajajo po zelo visokih cenah in navadno zelo slabo rodovitno zemljo. Poslušajte se iste taktike, kot njih tovariši v Zdr. državah, namreč da velikokrat prodajajo kako zemljišče ne da bi kupce videli zemljišče, katerega je kupil. Mnogokrat se pripeti, da je dočeno zemljišče umovirano ali pa v hribovitih krajih in ga je nemogoče obdelovati.

Sedaj se nahaja v Zdr. državah veliko takih agentov, ki prodajajo zemljišča v Mehiki. Sem je dospelo precejšnje število Nemcev, ki so kupili od teh agentov zemljišče in bili ogroženi na ta način za tisoče dolarjev. Radi tega opozarjam Slovence in Hrvatse, ne kupujte od agentov in varujte se jih. Ako hočete kupiti, ogledite si poprej, da boste vedeli, kaj boste kupili. Kakor sem eni bo v kratkem obiskal nek avstrijski Nemeec, ki prodaja zemljišča v Mehiki. Slovence in Hrvatse v Clevelandu in St. Louisu. Opozarjam pojake, ne kupujte od njega, ampak obrnite se na mene za natančnejša pojasnila, ker ne želim, da bi bili Slovenci ogroženi od takih iskoristevalcev. Jaz v slovenski želim, da bi se naselili Slovenci in Hrvati na farme v Mehiki, poznam deželo in rodovitnost zemlje, sem sposoben tujcajnega jezika in sem pripravljen pomagati rojakom, ki se želijo naseliti v Mehiki, kar je v mojih močeh. — Kdor se zanima in želi imeti kaka pojasnila od tujca naj se obrne na naslov: Louis Šnidarič, Apartado Postal 2121, Mexico, D. F.

Iz delavkega sveta.

Budarjem v bakrenih rudnikih v Idahu je bila smilana mešda za 50 centov na dan, delavcem v ondodnih topilnicah pa za 75c. Dva tisoč delavcev je prizadetih.

Unijaki delavci v papirnicah so zavrgli 30-odotno znižanje mešde. Stavka mogoče izbruhne v šestih tednih ene I. maja in v trinajestih dne 11. maja, ko potече pogodbe z deledajci.

Železniške bratovštine so apelirale na predsednika Hardinga, da naj uvede preiskavo stavke na Missouri & Arkansas železnici, ki traja še od februarja.

Dve tovarni za izdelovanje volnene preje v Fitchburgu, Mass., ki sta počivali od 1. julija m. l., sta pričeli s delnim obratom in z znižano mešdo. Osemsto delavcev je poklicanih na delo.

Delavske organizacije v Mehiki delajo velike priprave za manifestacije na prvega maja. Kakor je sediti po pripravah, ni mehiško delavstvo še nikdar tako stišnjalo prealavilo prvi maj kakor bo letos.

Lesna industrija v Švedski in Norveški je zelo paralizirana in na tisoče delavcev na parnihi žagah je brez dela.

Zveza strokovnih unij na Finskem, ki šteje 60.000 članov, je z večino glasov sklenila izstopiti iz strokovne internacionale v Amsterdamu. Zveza zdaj raspravlja o vstopu v moskovsko strokovno internacionalo.

Beli teror na Špankem se nadaljuje. Dvainsvajset voditeljev sindikalistih unij je zaprtih v zloglasni trdnjavi Montjuich, iz katere morda nikdar več ne pridejo živi.

Delavstvo se probuja tudi v Aihiru, francoski severnoafriški koloniji. Pri volitvah v mestu Algiersu je bil pred kratkim izvoljen socialist Paul mestnim svetovalec; dobil je 4312 glasov, njegov buržoazni nasprotnik pa 2872.

Na Portoriku je generalna stavka železnikarjev valed protesta, ker je bilo odalovljenih več unijskih voditeljev.

Drobitž od blisa in daleč.

— Petdeset oseb je utonilo blizu Montereyja v Mehiki, ko se je podri jeza valed velikega dečevja in je voda poplavlila več vasi.

— Nijia zbornica legislature v Michiganu je sprejela zakon, ki postavlja vse župne šole pod nadzorstvo državnega šolskega sveta.

— John Pomine, rudar v Benton, Ill., je iztočil od železniške družbe Illinois Central \$35.000 odškodnino za izgubo leve roke, katero mu je odrezal vlak.

— Stara drama, samo ima je novo: Yne Felix Murphy. Naslov: 647 N. Harding Ave., Chicago. Plin. Vzrok: brez dela in denarja.

— Iz Berlina poročajo, da sta tja dospela dva zastopnika ruske sovjetske vlade, ki podpišeta rusko-nemško trgovinsko pogodbo.

— Vladaščji sloji v Franciji delajo velike priprave za stoletnico Napoleonove smrti, ki bo 5. maja.

— Francoska zbornica je sprejela amnestijsko naredbo za politične in vojaške jetnike, izvzeti pa so uporniki bojne mornarice, ki so revolirali v Odeai leta 1917.

PROFITARSTVO PODOAJA SUJNE SLIKE.

(Nadaljevanje s I. strani).

pek, da ga neam utidilci v kolle, se je oglašala 14-letna hčerka.

Vmes je pa zopet zaklical oče: "Pojdi no sem, da prineseva živalni stroj."

Njegova soproga je hitro pojevala, da ona in starejša hči siva oblike za vse družino. Iz stare oblike napravita splek za družino, katero jim darujejo drugi ljudje.

Okrajni superintendent Drušbe posoti trpinčenju otrok ju rekel, da ga razmene, v katerih živi družina, spominjajo na praspodovinske prebivalce, ki so prebivali na stasnah na koleh. Prav nobene beneče ni imel, s katero bi oboodil sedanje družabne razmere, pe katerih imale nekateri po deset in več palač, mnogi pa nimajo toliko prostora, da naj polože trudo glavo.

INTELEKTUALNA ŽAKA NA ZADNJO BRESKO NEMOLJE.

(Nadaljevanje s I. strani).

dnov delajo priprave za okupacijo nemških rudnikov in tovarn na Westfalekem. Oficijsna Francija se čuti postizano, ker je Harding izrekel željo, da se odpro pogajanja z Nemidjo zaradi reparacij; Francoski nočejo nič aliatiti o kakih pogajanjih; njihovo stališče je še od začetka, da se odškodnina enostavno diktira.

"Tempe", ki je poluradno glasilo vlade, piše, da mora Amerika tudi garantirati, da Nemidji plača popunjeno vato reparacij, ker je sprejela posredovanje. Garantije pa morajo biti take, da se bodo zavezniki lahko zanesli na pomoč Zdrženim držav, če bo treba prisiliti Nemidjo na plačilo.

Vsa stvar pomeni, da je Amerika čvrsto posegla v zapleteno vprašanje odškodnine in entente ne bo mogla več reševati tega problema po načrtih maršala Foeha.

Kolkor je sediti po besedah raznih diplomatov v Parizu, je Francija edina, ki ni zadovoljna z Hardingovim korakom. Anglija, Italijani in Japonci so videti zadovoljni.

London, 28. apr. — Nemidja je poslala Angliji noto, v kateri pohočno obljubljuje, da Noče pomagati pri rekonstrukciji opustošenih krajev v Franciji na svoje stroške namesto plačila reparacij v gotovini. Pripravljen je prevzeti delo v gotovih krajih s svojimi materialom in delavci in se letos zgradi 25.000 lewsih Mi v razdeljani vseh, predno pride prihodnja zima.

Mainz, Nemidja, 23. apr. — Medzaveznika poročnika komisija ima tekoče z uvedbo novega carinskega režima, ki je stopil v veljavo zadnje sredo na vhodni meji okupiranih dežel. Nemški carinski uradniki nočejo delati, drugi so se pa postavili pasivne resistance. "Stavka" carinskih uradnikov je skoraj splošna v okolici Ludwigsahavna in Dusseldorfa. Ententna komisija si zdaj beli glavo, kako bi prisilila Nemeec, da pobirajo carino za entente.

DOPISI.

Willard, Wis. — Zelena Vesna

priljublja tudi v našo naselbino in spremlja jo zbor veselih krilatcev, ki skačejo od veje do veje in veselo zvrpolijo svoje ljubke pesnice, narava se je odela v zelen plašč, posut z nebrojnim peštrim cvetjem. Srečno živ bitje se veseli prihodnje pomladi.

Tudi rojaki naseljeni v tej naselbini smo veseli in ne samo prihoda spomladi, ampak tudi napredka v vseh ozirih. Kot je bilo že poročano smo pri zadnjih občinskih volitvah izvolili v občinski odbor same naprednjake. In nasprotnice slehernega napredka peče najbolj izvolitev županom moža, ki je zapisan v črni knjigah tukajšnjega gospoda fajmoštra. Ko je sedaj izvoljen župan lanske leto na volilni dan precej dobro ostel gospoda fajmoštra in mu povedal, ker mu je šlo, radi tega so pobožne ženske tega "brezverca" takoj obsidile v globčino peka. In letos je pa ravno ta izvoljen za župana in sedaj že hodijo pobožne ženske okrog in pravijo da bo letos alaba letina, da bo toča pobila vse, da bodo krave imele krvavo mleko in sploh, da bodo vsi križi in težave prišle nad to občino, ker je za župana "brezverec", ki ne spoštuje svetega moža in se ne ravna po njegovih navetih in zapovedih. Mi smo pa le zadovoljni in veselji, ker imamo na županskem stolecu moža, o katerem sem prepričan, da bo mož na svojem mestu in da mu bodo koristili občine več kot pa farovž in cerkev.

Ravnatoko se veselijo tudi napredka pri tukajšnjem društvu "Slovenski kmetovalci" št. 198 SNPJ. Na aprilski seji smo sprejeli 11 novih članov, kar je za tukajšnje naselbino precejšnjo številico, in še vedno se priključajo novi kandidati za prihodnje leto, tako da se bo število članov v kratkem podvojilo. In res razumno, da na veliko jezo gospoda fajmoštra.

Brat predsednik tukajšnjega društva SNPJ je zadnja dva meseca imel velik vseh pri razširjanju lista Prosveta in dobil 12 novih naročnikov in poleg njega so še nekateri drugi dobili nekaj novih naročnikov, tako da ima Prosveta sedaj tukaj 41 naročnikov. — To je dokaz, da napredujemo tukaj naseljeni Slovenci.

Pa saj ni čudo, ker imamo tako dobrega agitatorja za našo stvar, namreč v osebi gospoda fajmoštra. Toda nikar ne mislite, da on radevolje in namenoma to dela, da agitira za naše društvo SNPJ in list Prosveta. Ne ravno obratno, kar pa njega tako jezi, ker tukajšnji rojaki delajo ravno to, kar on prepoveduje. Čim bolj se zaletava v društvo "Slovenski kmetovalci" in list Prosveta, tem bolj napreduje. No, pa kaj je hude; gospod le vedo, kaj delajo. Da bi bil le vsaj še eno leto tukaj, potem bo najbrže njegovo delo končano in bo lahko svojo črno steknjico z ovrtnikom vred obesil na klin in prijel za plug in motiko ter pričel opravljati kmetijska dela, s čemur bo veliko več koristil svojem zdravju in tudi sloveski družbi.

Tukajšnji pečlarji se trdno držimo naših načel in smo zvesti člani pečlarske organizacije, ker moramo biti. Nobena se nas neče usmiliti in radi tega smo tudi tako nezadovoljni kot oni doplnik iz Deerbrocka, Wis., in če se nas v kratkem ne usmili kaka pečlarska, bomo tudi mi prodali in se podali pa ne v Michigan ampak v Kentucky med "munšajnarje". — Pečlar pod goro.

Whitney, Pa. — Premogariji v tukajšnji okolici smo tudi na političnih že od prvega mares, ko so nam premogovniški baroni sporočili, da naj ostanemo le lepo doma za ne določen čas. Sedaj imamo dovolj časa, da premišljujemo obljube, katere so nam kar iz košev stresali pred november-skimi volitvami, ko so nam obljubovali, da bomo uživali vse zemeljske dobrote, ako pride na krnilo republikanska stranka. Nekaj takega so govorili tudi za časa vojne za demokracijo, da bomo imeli delavec nebesa, ko zmagava demokracija. In sedaj pa imamo demokracijo. Resnica je, da nam ni treba delati in da lepo počivamo doma, toda slovec pri tem je pa ta, da mi delavec imamo prazen žep in marsikateri tudi že kelodec, dočim imajo oni, ki so o

tem pridigovali polne blagajne denarja in njih želodec je nabasan z vsem kar si poželi.

Za zaslugi ali nagrado, da smo pomagali mi delavec — na vsi, velika večina pa — republikanskim kandidatom do stotolkov, smo pa dobili sedaj brezposelnost, utrjevanje plače in draginjo so nam tudi še pustili za nameček.

In sedaj imamo dovolj časa, da o vsem tem razmišljujemo in prevdarimo, kaj bomo storili pri prihodnjih volitvah. Edino, kar moramo storiti je, da se že sedaj pripravljamo za prihodnje volitve, da se organiziramo politično in da se udeležimo prihodnjih volitev polnoštevilno in da oddamo glasove kandidatom, katere bomo mi sami postavili, ne pa velepodjetniki. Od kandidatov, katere postavijo velepodjetniki ne smemo in tudi ne moremo pričakovati, da bodo delovali v interesu delavstva.

Rojaki-delavci, apeliramo na vas, pristopajte v socialistično stranko, edino pravo delavsko politično stranko, ustavnajlajte klube v naselbinah, v katerih še ni istih. Rešitev delavstva je mogoča le v socialistični stranki ali socializmu, in nikakor ne na kak drug način. Delavec se mora organizirati in izobraževati, in udeleževati se volitev in z glasovnico v roki se boriti za naše pravice.

Apeliramo tudi na vse rojake v tej naselbini in bližnji okolici, pristopite v socialistični klub, katerega smo ustanovili v tukajšnji naselbini in ki šteje sedaj 11 članov. Čim več nas bo, tem lažje bomo prišli do cilja. Redne so tukajšnje kluba se vršijo prvo nedeljo v mesecu v Slovenskem domu v Paytonu in pričnejo vsakokrat ob tretji uri popoldne. — Rojaki delavci, bodimo složni v boju za naše pravice. Ne imejte onih nesmiselnih predsodkov, katere vam trobijo na ušesa nasprotniki vsakega delavkega napredka, da je socializem sovražnik vere. Socializem ne brani nikomur izvrševati svojih verskih dolžnosti. Vsakemu je prosto dano hoditi v cerkev in opravljati verske dolžnosti. Socializem se bori proti izkoriščanju ljudstva v splošnem od raznih pijavk, pa naj bodo ti v fraku in cilindru ali pa v kuti in črni sukni.

Torej rojaki delavci, pristopajte v socialistično stranko. Čim več nas delavcev bo organiziranih, tem lažji bo naš boj in tem preje bomo prišli do naših pravic. Pripravljajte se za prihodnje volitve in udeležite vseh istih polnoštevilno in z glasovnico v roki bomo izvojevali naše pravice! — John Ark.

Ralph, Mich. — Akoravno je ta naselbina majhna kljub temu se je vršil hud volilni boj, katere stranka bo zmagala pri občinskih volitvah. Nastopile sta dve stranki, stara meščanska republikanska stranka in nova napredna ali progresivna; zadnja ni sicer nova, je stara, edino s to razliko, da so kandidati, ki so kandidirali na volilni listi te stranke, naprednejih razmerah ni mogoče misliti na kaj več in treba je bilo delati po okoliščinah, da predrejo kandidati napredne stranke, kar se je tudi zgodilo, da so bili vsi kandidati te stranke izvoljeni, od župana pa doli do občinskega sluga ali najnižjega uradnika. Volitve so se vršile dne 4. aprila, ko je bila nazadnjaška stranka na celi črti poražena. Da, tudi med farmarji je pričela prodirati napredna misel, sicer počasi a gotovo. Izvoljen je tudi Slovenc Frank Pavlič, ki je naprednega mišljenja in zelo priljubljen med tukajšnjimi naseljenici. Prepričan sem, da bo deloval v korist občine, ker ima precej izkušenj za seboj, odkar se je naselil v tukajšnji okolici. Naselil se je tukaj pred osmimi leti sam med tujim narodom in skoraj brez centa v žepu. Imel je pa pogum in pričel delati na farmi. Kdor se je že naselil med popolnoma tujim narodom in skoro nih, ta že ve, v kakem položaju da je bil prva leta. Toda danes se nahaja omenjeni rojak v popolnoma drugačnih razmerah, in kdor ga vpraša, ali je zadovoljen, mu bo s smehom odgovoril, da je to nepotrebno vprašanje. Istega mnenja je tudi njegova žena, kateri se prav nič ne toži po velikih industrijskih mestih, ko je treba čakati vsako jutro, ali bo poklicala parno piščalo moža na delo ali ne, ali bo zasulil toliko, da se človeku primerno preživljuje družina. Na farmi vsa

tega ni in je brez skrbi, akoravno tudi na farmah ni vse tako, kot bi slovec želel, ker kapitalisti držijo farmarja ravno tako trdo za tilnik, kot pa industrijskega delavca. Toda kljub temu je farmar v marsičem na boljšem od industrijskega delavca, če že vsaj drugoga ne, ima farmar vedno toliko pridelkov doma, da se lahko preživi in mu ni treba vsako malenkost kupovati, ima dovolj svežega zraka, in življenje na farmah je tudi veliko boljše kot pa v industrijskih mestih.

Meni se zelo dopade bivanje v Wisconsinu in Michiganu, ker je tukaj dobra pitna voda in zemlja tudi zelo rodovitna. Vapevajo vsi pridelki, ki rastejo po severovzhodnih državah. Tukaj posebno dobro obrodijo jabolka, črniše in sladkorna pesa. Najbolj se pa pečejo tukajšnji farmarji z živinorejo in kokosjerejo, kar prinaša precejšnjo dohodke. Pačniki so tukaj zelo dobri in raste vsakokrajna trava. Kolikor sem jaz sprevidel, da je država Michigan najboljša v pridelovanju sena, ker tako bujne trave nisem opazil še nikjer, akoravno sem potoval po marsikaterih državah. V gozdih raste domalega sama detelja in v več krajih do pasu visoka.

Edina nadloga v tukajšnjem delu države Michigan so pa veliki gozdni požari, ki napravijo vsako leto ogromno škodo farmarjem in sploh naseljenem. Velike lesne kompanije se prav nič ne brigajo, da bi omajile te gozdne požare. Ko so izskale bogate gozde, se za svet prav nič ne brigajo. Njim so mari le milijoni, katere gromadijo iz tukajšnjih gozdov. Kako velikanske dobičke delajo nekateri, naj omenim samo en slučaj. Pred nekako dvema letoma je tukaj umrl nek A. S. F., ki je delal v tukajšnjih gozdovih pred več leti kot navaden gozdni delavec. Ob njegovi smrti je pa zapustil svojemu sinu kakor pripovedujejo lepo svoto "samo sedemdeset milijonov. Delavec, katere je imel vpoolen so pa garali za njega skoro zastoj posebno še l. 1914 in 1915. Toda s tem, da so imeli velikanske dobičke iz gozda samega, se niso zadovoljili; popadajo tudi zemljo in sicer po precej višoki ceni in imajo se pri tem velike dobičke, ker so zemljo dobili z lesom vred skoro zastoj. Na ta način izvlečejo iz delavca zadnji cent, katerega je pristradal. Kajti kdor ima le nekaj prihrankov navadno kupi kos izskanega sveta in prične obdelovati in čistiti.

V severnem delu Michiganu so bili pred leti krami velikanski gozdovi, toda v kratkem bo sama golčava in mlade drevice, ki počene, uneli vsako leto ovesh.

V tukajšnji okolici se je tudi pričela razvijati industrija. Posebno se v okolici mesta Ironmountain, kjer gradi znan avtomobilski magnat Henry Ford veliko tovarno. Mesto raste vidoma. V okolici tega mesta so kupile tudi še druge družbe precej zemlje in menda nameravajo graditi tovarne. Kaj bodo izdelovali je težko reči še sedaj in so že začeli z obznanjem. Tolklo je gotovo, da se bo razvila v tem mestu velika industrija in da bo mesto industrijsko mesto.

Rojakom svetujem, kdor se misli tukaj naseliti, naj pride sam pogledati zemljo, katere pa sedaj še ni tako zelo draga, in naj nikar ne kupuje od kakih zemljiških prekupčevalcev. — John Fendo.

Racine, Wis. — Posledica tukajšnjih občinskih volitev je, da je mesto Racine, ki šteje okrog 60-tisoč prebivalcev brez župana, akoravno smo imeli dva kandidata. Na delavski volilni listi je kandidiral H. M. Horli in na listi velepodjetnikov, duhovnov in pobožnih duše pa G. J. Sund. Pri nominacijskih volitvah je dobil delavski kandidat veliko večino glasov in raditega smo bili delavci gotovi, da zmagamo. Ali glej ga spake, Zadnje nedeljo pred volitvami so duhovni vsi ver v cerkvah pritiskali na svoje ovcice in s tem pomagali svojem kandidatu, da je bil izvoljen z 210 glasovi večine.

Ker je pa bil delavski kandidat neveren Tomaž je stopil na prste klerikaleom in kapitalistom in vršilo se je ponovno štetje glasov. In ta revizija je prinesla sledeče lepe stvari na dan: Nek. 17. letni fant je volil petnajstkrat in vsakokrat je dobil en dolar za oddani glas; v nekem volilnem okraju (wardu) je bilo oddanih 290 glasov več, kot je sploh volilcev. In še več podobnih volilnih sleparij.

Je prišlo na dan. Toda kaj koristi vse to; oni nimate nobenega čuta srca. Njih kraljestvo je od tega sveta, Racine pa brez župana. Ker so se volitve vršile le prevelike sleparije, so bile volitve proglašene neveljavne in vršile se bodo nove.

Omenim naj še, kako so pobožne namice agitirale za klerikalnega kandidata. Prišlo so v mesnico in ker na volilni dan niso opazile slike klerikalnega kandidata razobešene v mesnici, so pričele kričati nad ubogim mesarjem, kje da ima sliko "ta pravega kandidata" in katerega bo on volil. Mesar jim je pa odgovoril, da on sploh ne bo sel voliti, toda ženo niso hoteli kupiti mesa, češ da one že vedo koga morajo voliti, ker so jim gospod fajmošter povedali, in so se rotile, da ne bodo volile socialista, boljšeavka itd.

Na delavski kandidat se je največ zameril klerikaleom, ker je pred volitvami povedal dovolj jasno, ako bo izvoljen, da ne bo tiptel, da bi mestni policaji in deputiji hodili okrog tovarni in delovali stavkane, ko grede na delo in iz dela. To je pa nasprotnice tako razkačilo, da so izrabili vsa sredstva v agitaciji proti njemu.

Gotovega ni še nič, kako bodo izpadle prihodnje volitve, pričakujemo pa, da bo zmagala naša delavska stranka, socialistična. Ko to pišem, divjajo tukaj strašni snežni viharji. Snega je padlo več v 24. urah kot prej celo zimo. Velikanski sneženi zameti so ustavili vsi poulični promet. Ker je cell svet zmešan, je sedaj še narava znorila, Vrtovi so bili že vsi zeleni, in kot kaže bo vse uničeno.

Delavske razmere so tukaj pod ničlo. Tu in tam dela par delavcev in par žensk; plače so znižali od 50 do 80 odstotkov, med tem ko priganjajo v tovarnah ubogega in istradanega delavca, da je strah in groza. Tovarno, v kateri izdelujejo nogavice in spodnje arajce stražijo policaji, ker v dolžni tovarni je stavka. V tukajšnji naselbini ni torej nič veselja za pričakovati in valed tega ne svetujem nikomur, da bi prišel v ta kraj.

Na drugem polju ne moremo zamamovati kakoga napredka. Slovenci se ne naseljujejo tukaj, izšlo se je pa že več rojakov in raditega društvo "Slovenec" vedno izgubi kakoga člana.

Pred kratkim sem zopet dobil več knjig za tukajšnje društvo štalično in priporočam rojakom, da sežejo po knjigah, ker sedaj je dovolj časa za štitanje in naš prosti čas najbolje porabimo z štitanjem dobrih podučnih in zabavnih knjig. Rojakom priporočam Prosveto in Proletarca, ki vedno prinaša obilo zanimivega podučnega in zabavnega čtiva, in Prosveta vedno zanimive vesti iz Evrope, katerih ne najdete v drugih velebizniškim interesom prodanih časnikih. V Prosveti najdete zelo zanimive vesti iz vseh evropskih držav, katere zanimajo vsakogar. Posebno v zadnjem fascisu so pričele prihajati zelo zanimive vesti iz Rusije in ostale Evrope, o katerih se še marsikomu ne sanja ne.

Ker se Prosveta vedno bolj dopada našim čitateljem, šestim da bi bilo kmalo vsaj 15-tisoč naročnikov na dnevnik, da bi se list povečal na osem strani, akoravno se oglasa neki rojak iz Nashes, Wash., in hoče ravno nasprotno. Toda ne ozirajmo se na take prijatelje izohranbe in napredka, ker nekaterim ljudem ne moreš ustreči, ako bi jih tudi s "knofelco v oči spikal". — Joe Radelj.

S pota. — Dne 17. aprila t. l. je umrl v Chisholmu, Minn., rojak John Zgone, član društva št. 118 SNPJ. Pooknjnik je bil doma iz vsaj Dečnik, fara Rob na Dolenskem. Star je bil okrog 50 let. V Ameriki je bival okrog 22 let. Tu zapušta vdovo s petimi otroci, brata Karola in na Gilbertu na brata Franka; v stari domovini pa se živeče stariše, enega brata in eno sestro. Ostalim pokonjka moje iskreno sožalje. — Matija Pogorelec.

Brid nasedi otoka. Dunaj, 22. apr. — Iz Spleta je prišla vest, da so srbske čete zaslede otoka Lesino in Via blizu dalmatinskega obrežja, ki pripadeta Jugoslaviji po rapalski pogodbi. Italijani so izpraznili otoka večkrat.

Nikaragva je formalno izstopila iz lige narodov. Vzrok: preveliki stroški.

Slovenska Narodna Pomorska Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904
Inštop. 17. junija 1917 v državi Illinois.
GLAVNI STAN: 2687-88 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
Izvrševalni odbor:
GLAVNI OSOBE:
PREDSEDNIK: Vilmos Cakhan, 2687-88 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODOSEDNIK: John D. ...
KURIR: ...
IZVRŠILCI: ...
Nacionalni odbor:
Tiskovni odbor:
Zarjaveni odbor:
DEPARTAMENTI: ...

IZDELOVALCE LUKENJ ZA GUMBE.
Ročno delo, stalna služba za izdelavo gumbe.
The House of Kuppenheimer
1725 W. North Avenue, Third Floor, Chicago, Ill.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA.
Za točno in vsajno izvršitev poslov, ki so v svoji...
ZAKRAJSEK & ČEBARNI
Slovenska banka, 70 - 4th Ave., New York City.

VAŠ DENAR, KI STE GA SAMENILI NA SVOJEM V STARI DOMOVINI...
V 3 TEDNIH VAN POSLEJNO...
Slovene Immigrant Bank, 436 WEST 23rd STREET, NEW YORK, N. Y.
Kapital \$100,000.00 Rez. zadržani \$100,000.00

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR.

Z dovoljenjem avtorja prevaj IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

Jimmiejevo znanje o kmetijski ekonomiji je bilo zelo omejeno, zato ni vedel, da je John Cutter suženj kakor on — suženj Ashtona Chalmersa, predsednika Prve narodne banke v Leesvillu, pri katerem je bilo za dolženo njegovo posestvo. John je garal kakor konj od ranega jutra do poznega večera — kakor Jimmie; živ krst mu ni mogel očitati, da je lenuh. Vrhnatega je neprestano godrnjal in tarnal, da zastoj dela. Njegova žena je bila trpinica sključnega hrbta in usahlji prsi; stalno je uživala neke patentne medicine kakor uboga Meissnerjeva žena.

Velje temu je bil Jimmie vesel, kajti učil se je novih stvari in njegovim otrokom je zelo prijal svedli zrak. Imeli so tudi boljše hrano kot v mestu, odzroma kod kdaj prej v svojem življenju. Vse poletje je molzel krave in stopal za plugom, sukal motiko in koso, krmil konje, krave in prešice ter vozil kokoši in jajca na trg v mesto. Ob večerih je bil tako truden, da se mu ni več ljubilo čitati njegovih socialističnih časopisov. Šest mesecev ni vedel, kaj se godi na svetu — in nezaliskani dogodki so šli mimo njega neopazeno. To je bilo takrat, ko so nemške hordy napadale utrde Verduna. Celih pet mesecev so se valili Nemci val za valom; Francozi so pa stisnili zobe in se zakleli, da ne bodo Nemci nikdar imeli Verduna. Ostali civilizirani svet je s pridržano sapo opazoval strašen boj.

•••

Jimmie je imel ob sobotah zvečer edino priložnost, da je izvedel kakšno novice in govoril s sosedi, ako je obiskal majhno prodajalnice v bližini, kjer so se križale ceste. Ljudi, ki jih je tam srečal, so bili popolnoma drugi tpi kot tovarniški delavci, s katerimi je navadno občeval v mestu. Bili so popolnoma novi ljudje, kakor da so prišli z drugega planeta. Zdelo se mu je, da vidi pred sabo šive ostanke davno izumrle dobe, in kadar je poslušal njihove pogovore, si ni mogel pomagati, da ne bi bil posegel vmes. Govorili so naravno o vojni. Jimmie je izjavil, da niso zavestniki nič bolj od Nemcev. To še ni bilo tako hudo. Farmarji so se še v kolli učili, da niso "Britje" nič prida, medtem ko o Francozih in "Ajtaljanih" niso znali dosti. Do tujak je torej Jimmie uspel s svojim predavanjem. Toda Jimmie je dejal, da je ameriška vlada ravno tako slaba kakor nemška — da so vse vlade za nič, kajti kapitalisti imajo vse vlade v žepu in ravno kapitalisti so zakrivilji vojno, ker se tepo za tuje trge in mašne dobčke. Tedaj je moral Higgins nehati in poslušati modrosti kmetov.

"Kaj si rekel, potepin, da ni ameriška vlada nič boljše od kajzerjeve? Ti misliš, da bi ameriška armada počenjala takšne svinjarije kot je pruska v Belgiji, kaj?"

"Da — vse armade so enake!" je vztrajal Jimmie.

Tedaj je vstal nhaljen državljan, ki je sedel na zaboji prepečenec, in potikal Jimmieja na ramo rekoč: "Čuj, fantek! Ako želiš sam sebi dobro, pojdi domov. Če boš še kaj takega govoril tukaj, dobiš smolo in kurje perje na hrbet."

Jimmie je umolknil. Ko je mislil oditi s sveženjem nakupljenih stvari, je stopil za njim star, belobradi ošak, ki je prej molče sedel v kotu prodajalnice in poslušal prepri. Starec je povabil Higginsa, da naj prisede na njegov voz, češ da gresta v eno in isto smer. Jimmie se je skobacal na sedež zraven starca in ko je kočena kobila počasi vlekla voz v luninem svitu poletne noči, je ošak začel izpraševati svojega tovariša o njegovi prošlosti. Kje je zravel? Kako je mogoče, da človek, ki živi vse svoje dni v Ameriki, ve tako malo o svoji rojstni deželi?

Peter Drew je bilo starčevo ime. Bil je veterani civilno vojne in udeležil se je prve bitke pri Bull Runu in potem je bil v vsej kampanji v severnem kraju Virginije do Richmonda. Ker je torej bil star vojak, je vsekakor vedel, kako se zadržati ameriška armada in lahko bi povedal Jimmieju, kako je milijon svobodnih mož prišlo za prokaje, da rešijo celokupnost republike; moške so zmagnali in se vrnili mirno vsak na svoj dom, na polje in v delavnico.

Jimmie je ponovil svoje prejšnje besede, da sila ne prinese nič dobrega, toda stari se ni dal prepričati in je odgovoril, da Amerikane bi moral biti zadnji človek na svetu, ki tako trdi, kajti zgodovina Amerike govori jasno, kako velike važnosti je to, če se sovražnika natepe. Bila je sila, ki je prinesla Ameriki neodvisnost in zopet je bila sila, ki je rešila vprašanje zamorske sužnosti — rešila tako, da ga ni več človeka v Združenih državah, ki bi se predramil odziviti to vprašanje.

Toda Jimmie ni vedel ničesar o vsem tem; zgodovina Amerike mu je bila zelo malo znana. Stari farmer se je zgrozil, ko je spoznal, da danes zrastejo ljudje, ki ne poznajo duše svoje domovine. Vse dragocene tradicije so mrtve, kar se tiče Higginsa! Koliko junakov je živelo in se bojevalo za svobodo Amerike — a mali strojniki ne pozna nobenega niti ne ve imen velikih bitk, v katerih so prelivali svoje kri! Starec je bridko tožil o nezaliskani povrhnosti današnje vzgoje.

Higgins je skušal pojasniti očaku, da on se bori za mednarodno svobodo in njegov patriotizem je večji. To je dobro, je dejal Drew, a zakaj je treba suvati lestvo, po kateri plezaš? Spoznati je treba lastno domovino in njeno dobro stran. Drew je povedal Jimmieju, da je slišal govoriti Lincoln in njegovih besed ni še danes pozabil. Ali morda Jimmie ne verjame Lincolnovim besedam? Če bi Lincoln živel danes, bi bil gotovo nasprotnik nadvlade v Wall Streetu. Ako so torej moške, kot je bil Lincoln, vodili Ameriko, zakaj bi jo danes napadali in zasmarnovali — zaradi nekaterih ameriških propalje, ki teptajo v blato ideje svobode in demokracije!

Stari vojak je bival eno milje od Jimmiejevega gospodarja, in ko sta se ločila, je povabil svojega novega prijatelja, da ga naj obišče. Drugi dan je bila nedelja in Jimmie je dejal ženi, da naj obleče novo obleko, on pa je položil manjša otroka v voziček in prijel najstarejšega za roko na kar so se pomikali po cesti proti samotni farmarski hiši, katero je zgradil oče njegovega starega znanca. Drevova žena je prijazno sprejela prišlece. Bila je gostoljubna ženica in hitro je poiskala košarico zrelih bresk za otroke, potem je pa kramljala z Lizo o otrocih in farmarskem delu. Jimmie in starec sta medtem sedela v senci bresta pred hišo in se pogovarjala o zgodovini Amerike. Higgins je poslušal povesti o bitkah in ujetništvu, velikih, junaških delih in požrtvovalnosti. Do tega časa je gledal na vojno od zuna, ampak zdaj je imel priliko videti tudi dušo vojne; polagoma je razumeval, kako je mogoče človeku zapustiti dom in svoje in oditi na bojno polje, kjer ga čakata trpljenje in smrt za domovino, katera mu je vse.

Jimmie je našel tudi nekaj drugega. Starec je bil svoje dni vojak; štiri leta je bil v vojni, kljub temu pa ni izgubil svojih dobrih lastnosti. Bil je mehak, prijazen in dobrega srca. Braze, ki so se zdele Higginsu zoperne, je izgovarjal z važnim poudarkom, kakor da izražajo nekaj zelo častnega, veličastnega. Jimmie si ni mogel kaj, da ne bi bil spoštival starega moža in počasi se mu je začelo svitati, da Amerika le ni brez duše, o kateri je toliko govoril Peter Drew. Mogoče ima Amerika še nekaj drugega poleg špekulantov v Wall Streetu, političnih sleparjev, policajev s kolbi in milijarjev z nasajenimi bajoneti, ki se sadirajo v telesa delavcev, kadar si hočejo izboljšati življenje!

•••

Tekom poletja je moral Jimmie zapustiti kmetijo in prebiti več dni v Leesvillu pri obravnavi proti nemškim zarotnikom. Moral je prišeti proti Kummeju, Heinrichu in vsem drugim, ki so zahajali v kolezarsko delavnico. Bilo je zanj zelo neprijetno opravilo, in ko je bila obravnava končana, je bil iz srea vesel, ker ni sedel na limanice in pomagal razstreliti tovarno Empire. Njegov stari delodajalec je bil obsojen na šest mesecev, Heinrich pa na dve leti zapora; približno enako kazni so prejel tudi ostali oboženci. Zakon ni dopuščal večje kazni — na veliko jezo urednika leesvillakega "Heralda", ki je robnel v listu, da je tudi dosmrtna ječa premajhna kazni za vsakogar, ki se vmešava v industrijo, od katere zavisi blagostanje mesta.

Obravnavo je posetil tudi sodrug Smith, urednik "Delavca", s katerim je Jimmie potem večerjal v Tomovi "Bufeteriji" in izvedel in njegovih ust o najnovejših razmerah v tovarnah. Delavske gibanje je bilo popolnoma zatrto in velika Granitcheva tovarna je obratovala noč in dan. Najeli so stotine novih moči, največ žena in deklet, in iz tovarne so dnevno izprašali desetstisoče granatnih lupin. A še niso bili zadovoljni. Gradili so nove in nove delavnice, in v okolici stare tovarne je že bilo kar celo mesto tvornic in oklešen god dimnikov. Končno se je ramesala vest, da se v bližini mesta kmalu otvori tovarna za eksplozivne snovi, tako da bodo granatne lupine nabite čim so izdelane.

V Leesvillu je vladala velika "prosperiteta". Špekulante so želi denar kot še nikdar prej in zdelo se je, da se ni gospodarjem mesta še nikoli tako dobro godilo. Smith je svetoval Higginsu, da naj ostane na farmi, kajti delavci v mestu se morajo bojevati z draginjo in že primanjkuje gotovih potrebščin. Ampak na gričih ob reki — na Nob Hillu, kakor imenujejo ta del mesta — rastejo nove palače. Tako je po vseh večjih mestih na vzhodni strani Združenih držav. Bogataši ne vedo, kaj bi počeli s svojimi milijoni.

Jimmie je še ostal v mestu toliko časa, da se je udeležil seje socialistične organizacije in poravnal zaostalo članarino. Sešel se je s stariimi sodrugi in poslušal "Divjega Vilčeta", ki je zopet nastopil s svojo tirado. Vilčje je imel v roki izreze iz časopisa, ki je omenjal neizrečeno norost Wall Streeta. Delnice municipaljskih podjetij so rastle v ceni v fantastično višino. Imenovali so jih "vojni otroci". Na "Veliki bell cesti" v New Yorku, kjer se dogajajo nove "Tisoč in ena noči", počenjajo milijonarji take orgije kakršnih še ni videl svet. — "To so sadovi našega suženskega dela", je kričal Vilčje in gledal še bolj divje od kar so mu policisti razbili nos in izbili tri prednje zobe. "Zato pa smo priklenjeni na stroje in vrženi v ječo, ako le malo odpremo usta! Staremu Granitcheu kupičimo milijone, tako da se njegov postopaški sin Lacey lahko poljubno ženi s gledališkimi igralkami ali pa krađe omožene žene, kar počenja — kakor sem slišal — ravno zdaj!"

Mladi Emil Forster je pojasnil Higginsu notranji pomen najnovejših svetovnih dogodkov. Rusija je bila takrat v gigantični ofenzivi proti Avstriji, dočim je Anglija vrgla svoje nove armade na fronto ob reki Somme. Ti dve ofenzivi sta zahtevali granat — milijone in milijone granat iz Amerike, ki jih je mogla edina producirati. Ameriške železnice so natlačene s vagoni, polnimi granat; postaje in pristanišča so jih imela na kupce; cele flote parnikov so bile polne granat, s katerimi so plule proti Angliji, Franciji in Rusiji. Nemške podmornice so seveda napadale in potapljalje parnike. Ves svet je bil kakor skladišče smodnika. Ameriški predsednik je poslal Nemčiji serijo not in jo prisilil, da ne sme potapljati potniških ladij, ali Nemčija je teško držala obljubo — neresče so se ponavljale, strankarske straši so bile vedno bolj razpaljene in Amerika je bila sleherno uro bližje konfliktu.

Takšna je bila slika, ki jo je nesel Jimmie nazaj na farmo. Zato se ne smemo čuditi, če ni našel tistega mira in veselja, ki se baje nahaja na grudi matere Prirode.

(Dalje prihodnji.)

RUSKA VLADA SE ZAHVALJUJE ZA ZDRAVNIŠKO POMOČ AMERIČANOV.

New York, N. Y. — Ruski svetovni zdravniški odbor v New Yorku je prejel pismo sovjetskega komisarijata za zdravstvo v Moskvi, ki se zahvaljuje ameriški ljudstvu za poslana zdravila in druge zdravniške potrebščine, ki so dospete v ređu v Rusijo. Dr. J. Kalina, upravitelj oddelka za inozemske informacije ljudskega komisarijata za javno zdravje, ki je podpisal, poroča, da komisarijat nujno potrebuje raznih medicin, posebno kvinina in zdravniškega orodja.

Pomočni odbor naznanja, da je 19. aprila odplul v sovjetsko Rusijo parnik "S. S. Pittsburgh Bridge" iz Brooklyna, ki nosi med drugim 7650 funtov posušenega mleka za \$3,213.00 iz sklada prispevkov, dalje medicinskih potrebščin in otroških oblek v vrednosti \$2000 ter 660 medicinskih knjig in publikacij. Odbor je že poslal v Rusijo za \$90,000 raznih potrebščin.

Prihodnji parnik gre v Rusijo čez dva tedna. Vsi prispevki naj se pošiljajo na: The Soviet Russia Medical Relief Committee, Room 506, 110 W. 40th St., New York City.

Pozovite naročimo na "Prosveto."

RAD NI IZVEDEL

za malega brata Martin Noner. Pred sedmimi leti je bival nekje v državi Kansas. Zadnji krat sva bila skupaj leta 1907 v "Kolonie Moers" E. Strasse No. 84, Rheinprussen, od tistega časa pa ne vem več ničesar o njem. Sedaj se nahaja nekje v Združenih državah. Prosim cenjene rojake če kdo ve za njega naj mi to naznani ako bo pa sam čital ta oglas naj mi nemudoma piše za kar bom zelo hvaležen. Naslov je: Frank Neuge, P. O. Box 82, Sublet, Wyo. (Adv.)

POTREBUJEMO

osebo, zmoglo prodajati delnice dobro obtožene družbe. Slovenec zmogel prodaje delnice dobi sam svoj oddelak pri nas. Provanje se vam isplača vsako soboto. Organizirajte se pri: M. BORTLE, 1211, 110 So. Dearborn St. Chicago, Ill.

POOBLASTILA

delu MATIJA SKENDER je 12 let za rojake po celi Ameriki. On še mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadeve, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogoče granat prodan z nepravilnim pooblastilom.

CUNARD-ANCHOR

Najboljši, najhitrejši in najboljši parniški vrsta, lovska postojna za potovanja. V vsaki minuti je lahko nastopil družbe.

V Jugoslavijo, Bolgarijo, Rumunijo in Opatovo ploje:	
S. S. CALABRIA — Maja 17	in otome v Dubrovnik ... \$188.00
in otome v Trst ... \$118.00	
in otome v Katinovo zimo	
in otome v ... \$118.00	
in otome v ... \$118.00	

Milica Guberga:
Paradi Anpatina (68,847 ton) Maja 7
Paradi Mavretanska ... Maja 12

ORNE ZA DENARNE POŠILJATVE

V Jugoslavijo pošljemo za:

\$ 2.00K 240
5.00K 620
10.00K 1,250
25.00K 3,150
50.00K 6,400
75.00K 10,000
374.00K 50,000

Za slučaj, da hoče kdo poslati denar v dinarjih, naj računa 4 krome za en dinar.

V Italijo pošljemo za:

\$ 5.00 110 lir
10.00 210 lir
20.00 500 lir
45.00 1,000 lir
222.00 5,000 lir

Denar naj se nam pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pisnih na:

SAKRAJNEK & ČUŠARK
Slovenska banka,
70-84 Ave. New York City

Srbeče kožne bolezni

so mnogokrat neprijetne. Pokažajo se v obliki podočja, kože, mehurjev, izstikla in kar je najnevarnejše — ti snaki ne poznajo srbe, dršijo in povzročajo veliko nesnožjo, ki prinaša boleča, da se vsaka na prizadetih mestih, kar je na se s'able. Na trpice tega. Poslužite se.

Severa's ESKO

(preje Severovo Maslo za kožo) antiseptičnega masla za srbečo in vneto kožo in kmalo boste dosegli zaželjeno odpočito. To maslo vlije zaneseno pri tisočih ljudeh, ki so za poskušili proti srbečni kožni bolezni različne vrste. Ti so izmali v njem izrazite uspehe — tako boste izmali tudi vi. Na prodaj pri vseh dobrih lekarnah. Cena 50c.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznanne besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN,
6203 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštnino vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

PRISELJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svoje v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot mogoče.

Za slučaj neuspešnosti ali zakasnosti prošenj povzram donar.

MATIJA SKENDER,
Javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

RADOST IN VESELJE

nastane doma v domovini, kadar doba vest od svojcev iz Amerike. Ali veselje je veliko večje ako prejameš pomoč v denarju od svojih sorodnikov iz Amerike.

AMERICAN UNION BANK

pošilja denar v JUGOSLAVIJO najceneje, najhitreje in zanesljivo. Ako želite poslati val denar v domovino **BRZO, JAVNO** za samo EN DOLAR, tedaj pišite nam takoj za pojamila.

ULOGE

prinašajo vam po 4% obresti in val denar je pri nas varno naložen. Izplačamo vse uloge vsak čas brez vsočega obvestila vnaprej.

PRODAJAMO "SIFKARTE".

Javno notarstvo. Praskrbimo pop. Za pojamila pišite na:

AMERICAN UNION BANK,

JOHN NEMETH, predst.,
10 East 23rd St.,
New York, N. Y.

Prišlo je veliko število potnikov katere je naš Hrvatski Bankir

— ZARO —
priveč meseca marca na parnikih Chicago, Rochambeau, Niagara, La Touraine, La Lorraine in še vedno dohajajo.

HITITE DOBITI SVOJCE

ker je sedaj bankir Zaro ustanovil tri svoje urade, enega v Belemgradu, drugi v Zagrebu in tretji v Havre, da bo svojim potnikom v pomoč za hitro in jamčeno potovanje. Zastopa vse parobrodne črte, vi si lahko sami izberete katerikoli parobrod.

HITITE Z NAZNANILOM ZA VAŠ POS IN ZA ODHOD V DOMOVINO

ker kdor se prvi prijavi pride tudi prvi na vrsto. V New Yorku in v Havre vas pričaka Zarin zastopnik in vam brezplačno pomaga pri vseh zadevah pri potovanju.

POTRUDITE SE HITRO POSLATI DENAR V DOMOVINO DOKLER JE ŠE TAKO NIZKO CENO DENAR

\$7.50 ZA JUG. KRON 1000.

V teku 18 dni vam dostavi denar naš bankir Zaro v domovino, hitro, točno in jamčeno. Za poslani denar osebi v domovini, vam da za jamstvo poštni rezit, a za dostavo denarja na banko v domovini vam preskrbi uložno knjižico.

Ne izgublajte časa, temveč se takoj obrnite za vse česar potrebujete do vašega državno pooblaščenega bankirja

HENRY C. ZARO,
39 Cooper Square, New York City.
Tel.: Orchard 7007.

Zanesljivo in hitro

poskrbuje denarna izplačila v stari domovini in opravlja druge bančne posle

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslužujte se v vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za **FRANK SAKSER STATE BANK**
Frank Sakser, predsednik.